

Formular për SYLLABUS të Lëndës
Bazat e shkencave natyrore me metodologji I

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Universiteti i Prizrenit "Ukshin Hoti" Fakulteti i Edukimit
Titulli i lëndës:	Bazat e shkencave natyrore me metodologji
Programi	Fillor
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	Viti 3 ^{të} , Semestri V ^{të}
Numri i orëve në javë:	3 +2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Fakulteti i Edukimit
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.asoc.dr. Rifat Morina
Detajet kontaktuese:	rifat.morina@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës	Lënda "Bazat e Shkencave të Natyrës me Metodologji" synon të ofrojë njohuri themelore mbi konceptet bazë të biologjisë, kimisë, fizikës dhe shkencave të tokës, duke i integruar ato me qasje bashkëkohore metodologjike të mësimdhënies. Theksi vihet në të kuptuarit shkencor të fenomeneve natyrore, zhvillimin e mendimit kritik dhe aplikimin praktik të metodave aktive në mësimdhënie. Lënda kombinon përmbajtjen shkencore me strategji didaktike për përgatitjen e studentëve si mësimdhënës kompetentë në fushën e shkencave të natyrës.
Qëllimi i lëndës	Qëllimi i kësaj lënde është të pajisë studentët me: • Njohuri të strukturuar mbi konceptet themelore të shkencave të natyrës; • Aftësi për të analizuar dhe interpretuar fenomene natyrore në mënyrë shkencore; • Kompetenca metodologjike për planifikimin, realizimin dhe vlerësimin e mësimdhënies në shkencat e natyrës; • Qasje kërkimore dhe eksperimentale në procesin e të nxënit.
Rezultatet e pritura të nxënies:	Njohuri

	Studenti do të jetë në gjendje të: • Shpjegojë konceptet bazë të biologjisë, kimisë, fizikës dhe shkencave të tokës; • Përshkruajë parimet e metodologjisë së mësimdhënies në shkencat e natyrës; • Kuptojë rëndësinë e qasjes eksperimentale dhe hulumtuese në arsim. Aftësi Studenti do të jetë në gjendje të: • Hartojë plane mësimore në shkencat e natyrës duke përdorur metoda aktive; • Zbatojë eksperimente të thjeshta dhe aktivitete praktike në klasë; • Analizojë dhe interpretojë të dhëna të thjeshta shkencore; • Përdorë teknologjinë dhe burime didaktike në mësimdhënie. Kompetenca Studenti do të zhvillojë: • Mendim kritik dhe analitik në interpretimin e fenomeneve natyrore; • Kompetencë pedagogjike për organizimin e mësimit ndërveprues; • Aftësi për të promovuar kulturën shkencore dhe ndërgjegjësimin mjedisor tek nxënësit; • Përgjegjësi profesionale dhe etike në procesin e mësimdhënies.
--	--

Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	1	15	15
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	10	10
Ushtrime në teren	0	0	0
Kollokfiume,seminare	5	2	10
Detyra të shtëpisë	1	10	10
Koha e studimit vetanëk të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgaditja përfundimtare për provim	10	2	20
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	2	3	6

Projektet,prezentimet ,etj	2	1	2
Totali			148
Metodologjia e mësimdhënies:	Metodologjia e mësimdhënies në këtë lëndë bazohet në qasje aktive, ndërvepruese dhe kërkimore, duke integruar teorinë me praktikën. Procesi mësimor organizohet në mënyrë që studenti të mos jetë vetëm përfitues pasiv i informacionit, por pjesëmarrës aktiv në ndërtimin e njohurive. Mësimdhënia realizohet përmes: • Ligjëratave interaktive, ku prezantohen konceptet bazë shkencore dhe diskutohen aplikimet e tyre në praktikë; • Punës në grupe, për analizë problemesh, diskutime shkencore dhe zhvillim të mendimit kritik; • Mësimi përmes zbulimit dhe eksperimentit, duke realizuar aktivitete praktike dhe demonstrime laboratorike; • Studimeve të rastit, për lidhjen e koncepteve teorike me situata reale në arsim dhe mjedis; • Projekteve individuale dhe grupore, që nxisin kërkimin, analizën dhe prezantimin shkencor; • Reflektimit pedagogjik, ku studentët analizojnë përvojën e tyre të nxënies dhe rolin e metodave didaktike.		
Metodat e vlerësimit:	a) Pjesëmarrja dhe angazhimi në ligjëratat.....5 % b) Pjesëmarrja dhe angazhimi në ushtrime..... 10 % c) Punë individuale5 % d) Punimi seminarik 5% e) Kolokuiumi I.....15 % ç) Kolokuiumi II..... 15 % d) Provimi perfundimtar 45%		
Literatura			
Literatura bazë:	Bazat e shkencave te natyrore me metodologji,2026 Rifat Morina, Prizren		

Literatura shtesë:		<i>Teaching and Learning about Science.</i> Derek Hodson Sense Publishers.: 2009, Rotterdam: Sense Publishers
Plani i dizejnuar i mësimi:		
Java	Ligjerata që do të zhvillohet	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Materia dhe ndërtimi grimcor i lëndës (Trupat dhe lënda, gjendjet agregate, ndryshimet fizike dhe kimike, ndarja e përzierjeve)	Vëzhgimi dhe klasifikimi i materies në mjedisin e përditshëm. (Identifikimi i gjendjeve agregate dhe dallimi i ndryshimeve fizike nga ato kimike)
<i>Java e dytë:</i>	Matja dhe madhësitë fizike (Sistemi SI) (Njësitë bazë, pasiguria e matjes, gabimet, matjet direkte dhe indirekte)	Matja praktike e madhësive fizike dhe analiza e gabimit. (Përdorimi i instrumenteve matëse, llogaritja e pasigurisë dhe interpretimi i të dhënave)
<i>Java e tretë:</i>	Lëvizja e trupave (Qetësia dhe lëvizja, rruga, zhvendosja, shpejtësia, përshpejtimi, lëvizja lëkundëse)	Analiza e lëvizjes përmes eksperimenteve të thjeshta. (Matja e shpejtësisë, llogaritja e përshpejtimit dhe paraqitja grafike e rezultateve)
<i>Java e katërt:</i>	Valët dhe zëri (Llojet e valëve, përhapja e zërit, jehona.	Demonstrimi i përhapjes së valëve dhe zërit (Identifikimi i llojeve të valëve dhe analiza e fenomenit të jehonës)
<i>Java e pestë:</i>	Forcat dhe veprimet ndërmjet trupave (Forca, fërkimi, deformimi, ndryshimi i lëvizjes)	Eksperiment mbi forcat dhe fërkimin (Matja e forcës, ndikimi i fërkimit dhe interpretimi i ndryshimeve në lëvizje)
<i>Java e gjashtë:</i>	Testi i parë intermediar	Ushtrim për Testin e Parë Intermediar (Analizë e problemeve aplikative dhe diskutim i rezultateve)
<i>Java e shtatë:</i>	Puna dhe energjia (Makina të thjeshta, llojet e energjisë, burimet primare dhe dytësore)	Puna mekanike dhe transformimet e energjisë (Demonstrim me makina të thjeshta dhe identifikimi i llojeve të energjisë)

<i>Java e tetë:</i>	Nxehtësia dhe temperatura (Matja e temperaturës, përhapja e nxehtësisë)	Matja e temperaturës dhe përhapja e nxehtësisë (Krahasimi i materialeve dhe analiza e përçimit të nxehtësisë)
<i>Java e nëntë:</i>	Drita dhe dukuritë optike (Përhapja e drejtë e dritës, reflektimi, eklipset)	Reflektimi dhe përhapja e dritës (Eksperiment me pasqyra dhe analiza e fenomeneve optike)
<i>Java e dhjetë:</i>	Toka dhe burimet natyrore (Dukuritë atmosferike, metalet, lëndët djegëse fosile dhe roli i tyre energjetik)	Identifikimi i burimeve natyrore dhe ndikimi i tyre mjedisor (Analizë e lëndëve djegëse dhe diskutim mbi përdorimin e qëndrueshëm)
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Qeliza dhe organizmat e gjallë (Qeliza prokariote/eukariote, organizmat njëqelizorë dhe shumëqelizorë, protistët)	Vëzhgimi mikroskopik i qelizave (Krahasimi i qelizave bimore dhe shtazore)
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Bimët dhe shtazët (Klasifikimi, pjesët e bimëve, shtazët kurrizore dhe jokurrizore, rëndësia ekonomike)	Klasifikimi i organizmave në bazë të karakteristikave biologjike (Punë në grup për identifikimin e bimëve dhe shtazëve)
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Uji, ajri dhe ciklet natyrore (Cikli i ujit, gjendjet agregate të ujit, përbërësit e ajrit, cikli i oksigjenit)	Analiza e cikleve natyrore dhe ndikimi njerëzor (Modelimi i ciklit të ujit dhe diskutim mbi ndotjen e ajrit)
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Njeriu, evolucioni dhe biodiversiteti (Sistemi nervor, shqisat, zhvillimi i njeriut, evolucioni dhe dëshmitë për të)	Analiza e sistemeve të trupit të njeriut dhe biodiversitetit (Diskutim mbi zhvillimin njerëzor dhe rëndësinë e ruajtjes së biodiversitetit)
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Testi i dyte intermediar	Ushtrim për Testin e Dytë Intermediar (Reflektim analitik dhe zgjidhje problemesh ndërdisiplinore)

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

Vijimi i rregullt në ligjerata dhe ushtrime është i obliguar. Respektimi i rregullave të mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim, ç“kyqja e telefonave celular, respektimi i orarit etj.